

Sygn. akt *I ACa 659/20*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 listopada 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu I Wydział Cywilny i Własności Intelektualnej

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Andrzej Daczyński

Sędziowie: Mikołaj Tomaszewski (spr.)

Bogdan Wysocki

Protokolant: Sekretarz sądowy Halszka Mróz

po rozpoznaniu w dniu 19 listopada 2020 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa **L. K.**

przeciwko **(...) Sp. z o.o. w P.**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 22 sierpnia 2017 r. sygn. akt XII C 1274/16

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 1 w ten tylko sposób, że początkową datę płatności odsetek ustawowych za opóźnienie ustala na dzień 28 września 2015r. a powództwo co do odsetek za okres wcześniejszy oddala;

II. zasądza od powoda na rzecz pozwanego 2.700 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

Mikołaj Tomaszewski Andrzej Daczyński Bogdan Wysocki

I ACa 659/20

UZASADNIENIE

Powód L. K. wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) spółka z o.o. kwoty 51.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 15 października 2012r. do dnia zapłaty wraz z kosztami postępowania.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu.

W piśmie z dnia 2 marca 2016r. powód rozszerzył żądanie powództwa w ten sposób, że wniósł o zasądzenie od pozwanego na jego rzecz kwoty 318.510 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 15 października 2012r. do dnia zapłaty wraz z kosztami postępowania.

W kolejnym piśmie procesowym z 24 lipca 2017r. powód rozszerzył żądanie pozwu, w ten sposób że wniósł o zasądzenie od pozwanego na jego rzecz kwoty 344.162 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 15 października 2012r. do dnia zapłaty wraz z kosztami postępowania.

Na rozprawie w dniu 8 sierpnia 2017r. pełnomocnik powoda sprostował żądanie w zakresie odsetek, wnosząc o ich zasądzenie od 15 listopada 2012r., a nie od 15 października 2012r.

Wyrokiem częściowym z 22 sierpnia 2017r. Sąd Okręgowy w Poznaniu zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 294.595 zł z tytułu spadku wartości nieruchomości z ustawowymi odsetkami od 15 listopada 2012r. oraz kwotę 27.652 zł tytułem nakładów na rewitalizację z ustawowymi odsetkami od 15 listopada 2012r. w oparciu o następujące ustalenia faktyczne i prawne.

W dniu 30 stycznia 2012 r. Sejmik Województwa (...) podjął uchwałę nr (...) w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska (...) w P..

Powyższa uchwała weszła w życie w dniu 28 lutego 2012r.

Powód L. K. jest właścicielem nieruchomości położonej w P., przy ulicy (...).

Powód jest również współwłaścicielem w udziale 1/2 części nieruchomości położonej w P. przy ul. (...).

Ponadto, powód jest właścicielem nieruchomości gruntowej, oznaczonej działką o numerze (...), usytuowanej w P..

Na dzień wejścia w życie uchwały Sejmiku Województwa (...) właścicielem nieruchomości była siostra powoda Z. R.. Powód nabył ją 6 kwietnia 2012 r.

Zgodnie z załącznikiem nr 7a do uchwały Sejmiku Województwa (...) opisane powyżej nieruchomości znajdują się w strefie wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania lotniska (...) w P..

Wartości wszystkich wyżej opisanych nieruchomości uległy zmniejszeniu na skutek ograniczeń w zakresie korzystania z nieruchomości wprowadzonych uchwałą Sejmiku Województwa (...).

Wartość rynkowa pierwszej nieruchomości powoda, według stanu na dzień wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania wynosi 1.993.072, 26 zł. W związku z wprowadzeniem obszaru ograniczonego użytkowania wartość nieruchomości powoda, według jej stanu na dzień wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania, a cen z chwili ustalenia odszkodowania, spadła o 239.169 zł.

Wartość rynkowa drugiej nieruchomości powoda według stanu na dzień wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania wynosi 923.768,09 zł. W związku z wprowadzeniem obszaru ograniczonego użytkowania wartości nieruchomości, której powód jest współwłaścicielem, według jej stanu na dzień wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania, a cen z chwili ustalenia odszkodowania, spadła o 110.852 zł.

Wartość rynkowa trzeciej z wyżej opisanych nieruchomości powoda według stanu na dzień wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania wynosi 182.627,14 zł. W związku z wprowadzeniem obszaru ograniczonego użytkowania wartość nieruchomości, której powód jest właścicielem, według jej stanu na dzień wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania a cen z chwili ustalenia odszkodowania spadła o 21.915zł.

Z kolei wartość wszystkich nakładów dla nieruchomości powoda z tytułu ustanowienia strefy wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania dla Lotniska (...) wynosi 55. 304, 25zł.

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy pozwolił na ustalenie, że powód zgłosił pozwanemu roszczenie przed upływem terminu zawitego liczonego od daty wejścia w życie tej uchwały. Dokonał tego pismem z dnia 31 listopada 2012r. Pismo to zostało doręczone pozwanemu w dniu 2 listopada 2012r., tym samym nie ma wątpliwości,

że doręczenie nastąpiło przed upływem dwóch lat od wejścia w życie rozporządzenia ustanawiającego obszar ograniczonego użytkowania.

Dla powstania roszczenia odszkodowawczego powoda konieczne było wystąpienie następujących przesłanek: ograniczenia sposobu korzystania z nieruchomości w sposób przewidziany ustawą, powstania szkody, istnienie związku przyczynowego pomiędzy ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości w sposób przewidziany ustawą a powstaniem szkody. Zdaniem Sądu Okręgowego wszystkie powołane wyżej przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego w zakresie dwóch pierwszych nieruchomości powoda zostały spełnione natomiast co do trzeciej nieruchomości, którą powód nabył po 28 lutym 2012 r., roszczenie odszkodowawcze dla powoda nie powstało, skoro szkoda związana jest z wejściem w życie uchwały o utworzeniu ograniczonego obszaru użytkowania.

W rezultacie Sąd pierwszej instancji uznał, że powód wykazał, iż wartości objętych rozpoznawanym żądaniem dwóch nieruchomości uległa zmniejszeniu z uwagi na objęcie ich obszarem ograniczonego użytkowania.

W konsekwencji, zasądzeniu tytułem odszkodowania za spadek wartości nieruchomości, położonej przy ul. (...) w P., podlegała na rzecz powoda kwota 239.169 zł. Odnosząc się do drugiej z pozostałych nieruchomości, tj. położonej przy ul. (...) w P., powodowi jako współwłaścicielowi nieruchomości w udziale 1/2 przysługiwało odszkodowanie za spadek jej wartości w wysokości 55.426 zł (110.852 zł : 2 = 55.426 zł). Kwota ta stanowi połowę kwoty odszkodowania tytułem spadku wartości tejże nieruchomości, która przysługuje powodowi jako współwłaścicielowi nieruchomości. W tym zakresie Sąd pierwszej instancji oparł się na opinii R. D. (1).

Początkową datę płatności odsetek Sąd Okręgowy ustalił na dzień 15 listopada 2012 r., to jest dzień następny po dniu bezskutecznego upływu dla pozwanego terminu na spełnienie świadczenia, co jest zgodne z żądaniem powoda przy czym od dnia 1 stycznia 2016 r. w związku z wejściem w życie ustawy nowelizującej ich wysokość określa nowe brzmienie art. 481 § 1 k.c. Zasądzenie odsetek od dnia 15 listopada 2012r. było możliwe również wobec objęcia opinią biegłego ustalenia powstania szkody już w dacie wejścia w życie uchwały wprowadzającej obszar ograniczonego użytkowania wokół portu lotniczego (...) tj. 28 lutego 2012 r., a więc dacie jeszcze wcześniejszej.

W apelacji z 20 września 2017 r. pozwany zarzucił zaskarżonemu wyrokowi naruszenie przepisów postępowania, to jest art.278 § 1 kpc w zw. z art.233 § 1 kpc poprzez włączenie do materiału dowodowego opinii biegłego sądowego R. D. (1) i uznanie jej za opinię niewadliwą oraz przydatną do rozstrzygnięcia sprawy, a nadto art.233 § 1 kpc w zw. z art.217 § 3 kpc poprzez pominięcie dokumentu urzędowego w postaci decyzji (...) oraz Raportu o cenie oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko - Rozbudowa i Modernizacja Portu Lotniczego (...)

Pozwany podniósł także zarzut naruszenia prawa materialnego, a mianowicie art.129 ust.2 ustawy Prawo ochrony środowiska w zw. z art.361 § 1 kc oraz art.481 § 2 kc w zw. z art.455 kc i art.363 § 2 kc.

Wskazując na powyższe pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w części dotyczącej kwoty 294.595 zł z ustawowymi odsetkami od 15 listopada 2012r. i zasądzenia kosztów procesu za obie instancje.

Wyrokiem z dnia 8 maja 2018 r. Sąd Apelacyjny w Poznaniu:

I. zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 1 w ten tylko sposób, że początkową datę ustawowych odsetek określił na dzień 28 września 2015 roku, a w pozostałym zakresie powództwo co do odsetek oddała,

II. oddalił apelację w pozostałym zakresie,

III. zasądził od pozwanego na rzecz powoda 8.100 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu orzeczenia uznał za właściwą zmianę zaskarżonego wyroku jedynie w zakresie daty płatności odsetek ustawowych.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego odsetki ustawowe należą się powodowi od dnia doręczenia stronie pozwanej opinii biegłego R. D. (1), co nastąpiło w dniu 21 września 2015r. i po doliczeniu 7 dni w realizacji płatności m.in. na zapoznanie się z opinią, co oznacza, że Sąd Apelacyjny zasądził odsetki od 28 września 2015 r.

W skardze kasacyjnej powód zaskarżył ten wyrok w punkcie I części w zakresie oddalającym powództwo o odsetki ustawowe od zasądzonej kwoty 294.595 zł za okres od 15.11.2012r. do 27.09.2015r. Sąd Najwyższy wyrokiem z 25 czerwca 2020 r. w sprawie II CSK 702/18/18 uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego w części oddalającej powództwo o zasądzenie odsetek ustawowych od kwoty 294.595 zł za okres od 15.11.2012r. do 27.09.2015r. i w tej części sprawę przekazał Sądowi Apelacyjnemu w Poznaniu do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego. Sąd Najwyższy wskazał, że motywy zmiany wyroku Sądu pierwszej instancji przez oddalenie roszczenia odsetkowego nie zostały wyjaśnione przez Sąd Apelacyjny, co uniemożliwia skontrolowanie zaskarżonej części wyroku.

Po ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Apelacyjny uznał apelację strony pozwanej co do roszczenia odsetkowego za uzasadnioną.

Co prawda, rzeczywiście sposób oznaczania wymagalności roszczeń tzw. bezterminowych, do których zalicza się niewątpliwie roszczenie odszkodowawcze, wyznacza treść przepisu art. 455 kc.

Co do zasady zatem odpowiedzialny za szkodę pozostaje w opóźnieniu ze spełnieniem świadczenia odszkodowawczego z momentem otrzymania od poszkodowanego wezwania do likwidacji szkody.

W przypadku, gdy odszkodowanie ma nastąpić w formie pieniężnej, od tej chwili wierzyciel ma prawo żądania zapłaty na swoją rzecz odsetek za opóźnienie na podstawie przepisu art. 481 kc, pod warunkiem, że w wezwaniu o zapłatę skonkretyzował także swoje roszczenie co do wysokości.

Reguła ta nie może jednak być stosowana w sposób mechaniczny, nieracjonalny i sprzeczny z poczuciem sprawiedliwości.

Przyjąć należy, że przedmiotowe wezwanie, o jakim mowa w art. 455 kc, może wywołać omawiane skutki jedynie wówczas, gdy w konkretnych okolicznościach faktycznych z jego treści można z wysokim prawdopodobieństwem przyjąć, że rzeczywiście doszło do powstania szkody, w określonej w wezwaniu wysokości.

W wyroku z dnia z dnia 11 stycznia 2019 r. V CSK 558/17 Sąd Najwyższy wskazał jednoznacznie, że wezwanie do zapłaty musi zawierać dane zezwalające na ocenę tego żądania tak co do zasady, jak i wysokości i tylko wówczas przyznanie odsetek powinno nastąpić niezwłocznie po upływie okresu wyznaczonego zgodnie z art. 455 k.c.

Tego rodzaju informacji nie zawarto bynajmniej w uzasadnieniu wezwania do zapłaty, w którym nie wyjaśniono, dlaczego żądana z tytułu odszkodowania za spadek wartości nieruchomości powoda kwota wynosi 600.000zł.

Nie podano w szczególności jakichkolwiek danych i obliczeń, które żądanie zapłaty czyniłyby prawdopodobnym.

Kwota wskazana w wezwaniu do zapłaty jest ponad dwukrotnie wyższa od należnego powodowi odszkodowania z tytułu utraty wartości.

W treści pozwu wprost przy tym zaakcentowano, że wysokość dochodzonego odszkodowania określono jedynie szacunkowo albowiem bez wiadomości specjalnych nie można ustalić w jakiej konkretnie wysokości jest ono zasadne.

Należy zaakcentować, że wiele osób dochodzących roszczeń z tytułu wprowadzenia przedmiotowego (...) dołączało do wezwania do zapłaty lub pozwu operaty szacunkowe, które uwiarygadniały zasadność żądania.

Wymaga przy tym podkreślenia, że samo wprowadzenie obszaru ograniczonego użytkowania nie prowadzi do domniemania, że w związku z tym powstaną szkody w postaci spadku wartości wszystkich położonych na terenie obszaru nieruchomości.

Stwierdzenie tego wymaga zwykle, tak jak w realiach rozpoznawanej sprawy, przeprowadzenia, czasami długotrwałych, badań specjalistycznych, zarówno związanych z tendencjami rynkowymi, jak i z oszacowaniem ich wpływu na konkretną nieruchomość.

Wszystkie istotne dla takich ustaleń okoliczności zostały ustalone dopiero w toku postępowania sądowego, w oparciu o wydana w sprawie opinię biegłego R. D.

Nie ma zatem podstaw do tego, aby wnioski opinii biegłego przenosić w sposób mechaniczny na datę wezwania do zapłaty

Zatem jako miarodajną datę, w której można uznać pozwanego jako pozostającego w opóźnieniu, skutkującym odpowiedzialnością odsetkową na podstawie art. 481 kc, należy uznać upływ siedmiu dni od doręczenia mu opinii biegłego R. D., zawierającej wyliczenie szkody, a co nastąpiło 21.09.2015r.

Tygodniowy termin należy bowiem przyjąć za wystarczający dla dokonania przez dłużnika rzetelnej analizy zasadności roszczenia.

Skutkuje to zmianą zaskarżonego wyroku w pkt I przez oddalenie roszczenia powoda o zasądzenie na jego rzecz odsetek ustawowych za okres do dnia 27 września 2015r.(art. 386§1 kpc).

O kosztach postępowania apelacyjnego rozstrzygnięto już w wyroku z 8 maja 2018 r. i rozstrzygnięcie to się uprawomocniło. Postępowanie prowadzone po częściowym uchyleniu powyższego wyroku nie było nowym, lecz stanowiło kontynuację rozpoznania tej samej apelacji.

O kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnięto na podstawie art. 98 kpc.

Wprawdzie skarga kasacyjna powoda została uwzględniona, a wyrok Sądu Apelacyjnego w zaskarżonej części został uchylony i sprawa w tym zakresie została przekazana do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu, to jednak ostatecznie apelacja pozwanego w spornym w postępowaniu kasacyjnym zakresie została prawomocnie uwzględniona, zatem koszty postępowania kasacyjnego należą się pozwanemu zgodnie z zasadą odpowiedzialności za ostateczny wynik niniejszego postępowania apelacyjnego.

Pozwany w postępowaniu kasacyjnym, w którym wartość przedmiotu zaskarżenia wynosiła 98.597 złotych, poniósł koszty zastępstwa procesowego w wysokości 2.700 zł(§ 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust.4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych –Dz.U.2015.1804).

Mikołaj Tomaszewski Andrzej Daczyński Bogdan Wysocki

--	--	--